

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

Wtorek
7 stycznia 2025
nr 2 (LXXX)
cena: 19 Kč

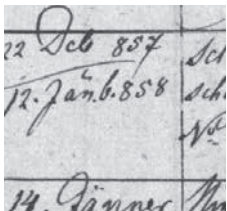
REGION
OLZA POŁĄCZYŁA
KAJAKARZY
STR. 3

SPORT
STYCZNIOWY
KRAJOBRAZ PIŁKARSKI
STR. 6

HISTORIA
NASZE
RODY
STR. 8

Brak chętnych na cywilny ślub po polsku

PROBLEM: 1 stycznia ub. roku powróciła w naszym regionie możliwość udzielania ślubów cywilnych w języku polskim. Stało się tak na skutek działań Kongresu Polaków w RC, które były prowadzone w tej sprawie już od 2020 roku. W ciągu minionych dwunastu miesięcy na Zaolziu nie zawarto ani jednego takiego małżeństwa. Dlaczego?

Beata Schönwald

Według znalezionych pod koniec 2023 roku ustatkowaniach stanu cywilnego, w gminach, w których w dwóch ostatnich spisach ludności co najmniej 10 proc. mieszkańców zadeklarowało narodowość polską, związki małżeńskie mogą być zawierane również po polsku. Na Zaolziu takich miejscowości jest na chwilę obecną 29. Po roku obowiązywania ustawy sprawdziliśmy w każdej gminie z osobna, jakie są ich doświadczenia z polskimi ślubami.

W Urzędzie Stanu Cywilnego w Czeskim Cieszynie dowiedzieliśmy się, że w ub. roku udzielono 49 ślubów cywilnych. – Możliwością zawarcia związku małżeńskiego w języku polskim interesowała się co prawda jedna para, jednak ostatecznie wybrała inną opcję – poinformowała nas pracownica.

Ani jednego polskiego ślubu cywilnego nie udzielano w 2024 roku również w pozostałych miastach i gminach, gdzie odsetek Polaków przekracza 10 proc. W trzynieckim USC, który obejmuje swoim zasięgiem również Wędrzynię i Ropice, zarejestrowano 110 cywilnych związków małżeńskich, w jabłonkowskim USC 88, liczba ta obejmuje jednak również śluby cywilne, których udzielono mieszkańcom pozostałych 11 wiosek rejonu jabłonkowskiego, takich jak Boconowice, Bukowiec, Gródek, Łomna Dolna i Górna, Milików, Nawsie, Piosek czy Pioseczna. – Prócz tego w ub. roku zostało zawartych 89 ślubów kościelnych – sprecyzował burmistrz Jabłonkowa Jiří Hamrozi.

Nie jest tajemnicą, że w miejscowościach położonych pod górami wciąż jeszcze cieszą się większą po-

pularnością śluby zawierane „przed Bogiem”.

– W 2024 roku udzielałem ślubu tylko jednej parze i to w języku czeskim. Zawarcie cywilnego związku małżeńskiego po polsku, niestety, nie jest u nas możliwe. W takim przypadku narzeczeni są zdani na jabłonkowski ratusz. Natomiast jeśli chodzi o śluby w naszym kościele, to ceremonie w języku polskim są tam częstym zjawiskiem – stwierdził wójt Łomnej Górnej Kamil Kawulok. Podobnie jest na całym Zaolziu. Polskie śluby kościelne nadal mają się tutaj dobrze.

Aby udzielić ślubu cywilnego po polsku, językiem tym musi wadać prowadzący ceremonię wójt, jego zastępca lub upoważniony do tego członek rady gminy. W mniejszych wioskach, co potwierdzają m.in. wójtowie Ligotki Kameralnej lub Śmiłowic, stwarza to problem. Ślubów mogą udzielać również posłowie i senatorowie.

U nas zawarcie małżeństwa po polsku to żaden kłopot. Ogólnie ślubów cywilnych mamy jednak niewiele. W ub. roku były tylko dwa, z tego jednego udzielał zastępca wójta parze, która w Gródku zatrzymała się przejazdem.

Nowelizacja ustawy

• Polskie pary najczęściej zawierają związki małżeńskie w kościele.
Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

zezwała bowiem na zawarcie małżeństwa niezależnie od miejsca zamieszkania

– powiedział nam wójt Gródka Robert Borski. O dwu ślubach cywilnych w ciągu całego ub. roku – w tym jednego w stylu Władcy Pierścieni – mówił również wójt Nawsia Marian Waszut. Z kolei Janusz Klimmek przyznał, że w ciągu 6 lat zawa-

dywania Koszarzyskami, tylko raz udzielał ślubu. W największej z nich Bystrzycy związków cywilnych w 2024 roku zawarto siedem. Za to aż 27 par ślubowało sobie „miłość i wierność małżeńską” w kościele. – Ślubu polskiego w pełnej wersji nie mieliśmy co prawda, były jednak sytuacje, że w czasie ceremonii oprócz języka czeskiego brzmiał również język polski – przekonywał wójt Roman Wróbel.

Ciąg dalszy na str. 5

REKLAMA

80 LAT
Głos

**Szanowni
Głosowicze,
bądźmy razem
następnych
100 lat!**

**senator
Andrzej Feber**

GŁ-010

Znajdź nas
na
Facebooku

Znajdź nas
na X-ie

ZDANIEM... Danuty Chlup

danuta.chlup@glos.live

Słowo klimat trzeba dziś wymawiać z najwyższą ostrożnością, ponieważ nigdy nie wiadomo, czy trafimy na aktywny klimatyczny, czy przeciwnie – na osoby przekonane, że zmiana klimatu to bzdura.

Nie zaliczam się do żadnej z tych skrajnych grup, a jednak będę dziś pisała o klimacie, konkretnie o jednym bardzo małym i w gruncie rzeczy niezbyt istotnym wycinku problemu – warunkach narciarskich w Beskidach.

Chyba większość czytelników zgodzi się ze mną, że w naszej szerokości geograficznej coraz częściej zdarzają się beśnienne zimy. Jeszcze niedawno można było być niemal pewnym, że jeżeli święta Bożego Narodzenia będą „na wodzie”, to przynajmniej... w Nowy Rok spadnie śnieg. Obecnie już takiej pewności nie mamy. Nie mają jej również gestorzy ośrodków narciarskich położonych w niższych partiach gór. Ratuje ich sztuczny śnieg, ale nie zawsze. Po pierwsze naśnieżanie podnosi koszty, po drugie do efektywnego naśnieżania potrzebne są odpowiednie temperatury i wilgotność powietrza. Związane z tym kłopoty oraz rosnące ceny energii podnoszą ceny kartów narciarskich, co z kolei zraża część potencjalnych klientów. Jeden ośrodek za drugim po kilku (kilkunastu) nieudanych sezonach zwią manatki. Od kilku lat nie działa ośrodek narciarski na Przelaczu w Łomnej Górnej. „Armada” w Łomnej Dolnej robi przerwę w tym sezonie. Gestor ośrodka w Rzece demontuje urządzenia.

Można płakać nad tym stanem albo pogodzić się z faktem, że klimat powoli ulega zmianie, że śniegiem jest coraz gorzej. Generalnie nie możemy narzekać – mamy o niebo lepiej niż na przykład w Irlandii, gdzie przebywa obecnie moja córka. Kiedy przyleciała do domu na święta, zaczęłyśmy się zastanawiać nad wypadem na narty w Beskidy. Przy okazji, że zwykłej ciekawości, poszukałyśmy w sieci ewentualnych irlandzkich stacji narciarskich. Na całej wyspie znanej z łagodnych zim bez mrozu znalazłyśmy dwie, z niemal płaskimi i bardzo krótkimi (o maksymalnej długości ok. 200 metrów) trasami. Pokryte czymś, co przypomina plastikowe maty.

Dlatego zamiast narzekać na coraz gorsze warunki śniegowe w naszych górach, cieszymy się, że możemy poszusować chociażby w Istebnej.

CYTAT NA DZIŚ

Steffen Hebestreit

rzecznik rządu Niemiec, w reakcji na nazwanie przez Elona Muska kanclerza Niemiec Olafa Scholza „głupcem”, a prezydenta kraju Franka-Walter Steinmeiera „tyranem”

...

Zachowujemy się tak, jak by wypowiedzi pana Muska na portalu X mogły wpłynąć na kraj liczący 84 mln ludzi za pomocą nieprawdy, półprawdy lub wyrażania opinii. Tak po prostu nie jest

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PINS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: Pvní novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

DZIŚ...

7

stycznia 2025

Imieniny obchodzą: Julian, Kryspin, Lucjan
Wschód słońca: 7.40
Zachód słońca: 15.44
Do końca roku: 358 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Dziwaka
Przystawie: „Jeśli w styczniu deszcze leje, nie ciesz się wielką nadzieją”

JUTRO...

8

stycznia 2025

Imieniny obchodzą: Erhard, Seweryn, Wawrzyniec
Wschód słońca: 7.40
Zachód słońca: 15.45
Do końca roku: 357 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Elvisa Presley’a
Przystawie: „Kiedy w styczniu rośnie trawa marna w lecie jest potrawa”

POJUTRZE...

9

stycznia 2025

Imieniny obchodzą: Adrian, Antoni, Piotr
Wschód słońca: 7.39
Zachód słońca: 15.46
Do końca roku: 356 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Moreli, Dzień Ligi Ochrony Przyrody
Przystawie: „Styczeń, styczeń wszystko studzi – ziemię, bytło, ludzi”

POGODA

wtorek

dzień: 6 do 7°C
noc: 3 do 2°C
wiatr: 5-7 m/s

środa

dzień: 2 do 3°C
noc: 2 do 1°C
wiatr: 4-6 m/s

czwartek

dzień: 8 do 9°C
noc: 2 do 1°C
wiatr: 4-6 m/s

Rok dużych wyzwań

Ten rok upłynie pod znakiem sporych inwestycji – Roman Wróbel, wójt Bystrzycy, przedstawił mieszkańcom projekty, jakie gmina zamierza zrealizować w najbliższych 12 miesiącach.

Łukasz Klimaniec

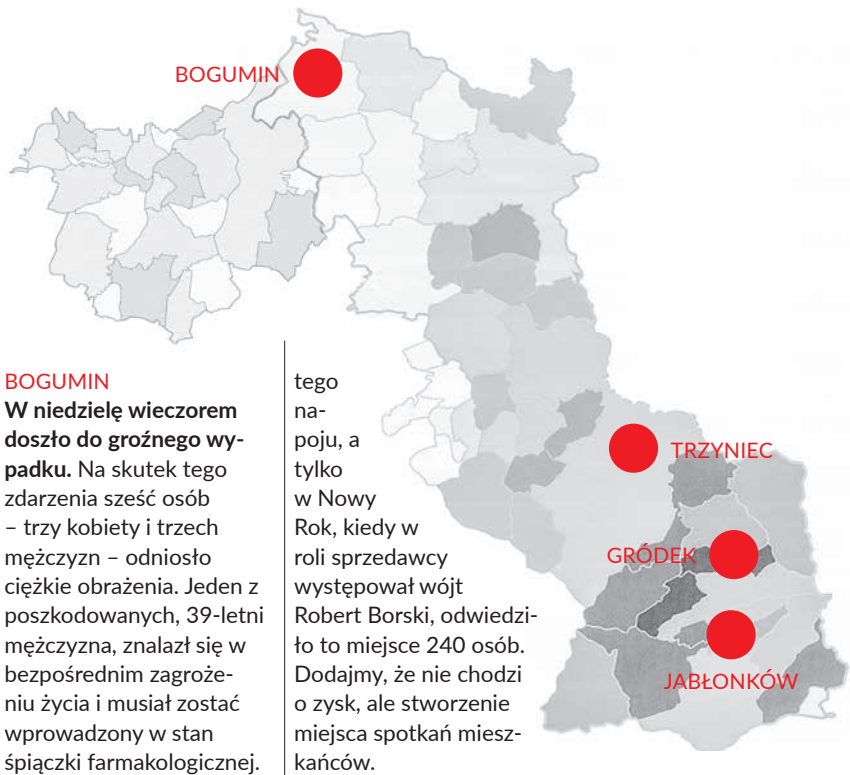
Listę planów otwiera generalna przebudowa sali kinowej, która pod każdym względem przekroczyła swój okres użytkowania – wymieniona zostanie instalacja elektryczna, zamontowana zostanie klimatyzacja, w kinie pojawi się najwyższej jakości nagłośnienie, będą nowe fotele, elementy dźwiękowe i wizualne. Na kolejnym miejscu jest rozpoczynająca się budowę chodnika na odcinku od stacji benzynowej MOL do przejścia podziemnego pod torami. Jednocześnie będzie trwał pierw-

szy etap modernizacji centrum, który zaplanowano od ronda w kierunku piekarni Bajusz.

Pasażerowie komunikacji autobusowej doczekają się nowych przystanków, w budynku czeskiej podstawówki zaplanowano rewitalizację odwodnienia, wodociągi będą na bieżąco modernizowane, przebudowane zostanie oświetlenie, a plac do ćwiczeń na świeżym powietrzu rozbudowany.

Jednocześnie trwają przygotowania do budowy nowego mostu przez Olzę w kierunku Milikowa oraz rekrutacji brzozej tej samej rzeki. Dwie ostatnie inwestycje leżą w gestii Wojewódzkiego Zarządu Dróg oraz Generalnej Dyrekcji Dróg i Autostrad.

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

BOGUMIN
W niedzielę wieczorem doszło do groźnego wypadku. Na skutek tego zdarzenia sześć osób – trzy kobiety i trzech mężczyzn – odniosło ciężkie obrażenia. Jeden z poszkodowanych, 39-letni mężczyzna, znalazł się w bezpośrednim zagrożeniu życia i musiał zostać wprowadzony w stan śpiączki farmakologicznej. Na miejscu interweniowali strażacy oraz pięć załóg pogotowia ratunkowego – z Bogumina, Ostrawy, Orłowej i Karwiny. Ranni zostali przewiezieni do szpitali w Ostrawie i Karwinie.

tego napoju, a tylko w Nowy Rok, kiedy w roli sprzedawcy występował wójt Robert Borski, odwiedziło to miejsce 240 osób. Dodajmy, że nie chodzi o zysk, ale stworzenie miejsca spotkań mieszkańców.

JABŁONKÓW
W okresie świąteczno-noworocznym odbyły się dwa koncerty w kościele pw. Bożego Ciała. Pierwszy pn. „Gore gwiazd Jezuskowi” dała w Szczepana kapela „Lipka”. Razem z muzykami wystąpił dziewczęcy zespół wokalny działający przy polskiej szkole podstawowej w Bukowcu „Pastyrzeczki”. W piątek z kolei świątynia gościła znaną czeską piosenkarkę Jitkę Zelenkovą, która oprócz utworów świątecznych zaśpiewała również swoje znane hity.

(sch)

TRZYNIEC
Mieszkańcy i firmy również w tym roku będą mogli zaciągnąć pożyczkę z miejskiego Funduszu Rozwoju Mieszkalnictwa. Do rozdysponowania jest 1,5 mln koron, wnioski należy składać do 4 kwietnia. W tegorocznym regulaminie funduszu zostało wprowadzonych kilka zmian. Dotyczą one m.in. maksymalnej wysokości kredytu, nowych możliwości jego czerpania, np. na przeszklenie balkonów i loggii, instalację fotowoltaiki, remont kuchni czy budowę miejsca parkingowego oraz obniżenie oprocentowania z 3 do 2 proc. Formularze oraz dokładne instrukcje są dostępne na portalu miasta.

(sch)

Olza połączyła kajakarzy

Miłośnicy spływów kajakowych w sobotnie przedpołudnie po raz 18. spotkali się w Wierzniowicach na organizowanym przez Klub Wodniaków „Posejdon” noworocznym spływie Olzą. – Tym razem zimowa aura dopisała – cieszyli się uczestnicy. W spływie wzięło udział ponad 50 osób z różnych stron regionu, członków i sympatyków „Posejdona” oraz spora grupa kajakarzy z Polski, m.in. z Gorzyc, Godowa, Jastrzębia-Zdroju, a nawet Katowic.

Uczestnikom spływu dopisywały humory. Takie kajakowe rozpoczęcie Nowego Roku to jest coś!

Łukasz Klimaniec

Noworoczny spływ kajakowy nawiązuje do spotkania w Domu PZKO w Wierzniowicach, jakie miało miejsce tuż po wejściu Czech i Polski do strefy Schengen. Józef Toboła, założyciel „Posejdona”, przypomniał, że pomysł spływu pojawił się na tym spotkaniu, żeby uczcić to wydarzenie.

– 4 stycznia 2008 roku zorganizowaliśmy pierwszy spływ, bo wreszcie można było pływać na Olzie, rzecze granicznej, bez żadnych ograniczeń. To było skromne wydarzenie, wzięło w nim udział 20 osób,

głównie rodzina i znajomi. Ale tak się rozkręciło, że obecnie bierze w nim udział ponad sto osób, z czego 80 jest na wodzie. To wydarzenie międzynarodowe i nasza reprezentacja impreza – podkreślił Józef Toboła. Zaznaczył, że spływ ma już swoją renomę, a w tym roku został zorganizowany dzięki wsparciu Fundacji Volens.

W sobotę wzięło w nim udział ponad 60 osób z różnych stron regionu, członków i sympatyków „Posejdona” oraz spora grupa kajakarzy z Polski, m.in. z Gorzyc, Godowa, Jastrzębia-Zdroju, a nawet Katowic. Czesław Ochot ze stolicy Górnej Śląska wrócił do Wierzniowic po paru latach przerwy.

– Namówił mnie kolega, który regularnie tu przyjeżdża. Ten odci-

nek jest łatwy do przepłynięcia, nie ma specjalnie niespodzianek na wodzie. Co najwyżej wiaterek dmuchnie – ocenił pan Czesław, który regularnie, raz w miesiącu, pływa kajakiem.

Z kolei dla Piotra Sikory i jego żony Radki z Dąbrowy noworoczny spływ był debiutem kajakowym. – Mam spodnie narciarskie, jakieś termiczne ubranie. To w końcu sześć kilometrów, więc nie powinno być trudno. Najważniejsze to nie wypaść do wody – uśmiechał się.

Wydarzenie przyciągnęło kajakarzy z przegranicznych terenów z oby stron Olzy, która – jak przyznał Śląsk wrócił do Wierzniowic po paru latach przerwy.

– Biorę udział w tym wydarzeniu od początku. Najpierw jako pasjo-

nat, teraz jako wójt, ale i jako osoba pisząca książki o pograniczu. W tym roku nie płynę, ale dwa, trzy razy płynąłem. To piękna przygoda, piękna sprawa, zachęcam każdego. A Wierzniowice to kapitalne miejsce, które warto odwiedzić – podkreślił.

Duże wrażenie zrobiła 10-osobowa grupa kajakarzy z Jastrzębia-Zdroju, która na noworoczny spływ w Wierzniowicach... przypłynęła kajakami. – Wyruszyliśmy z Godowa, to około 4,5 kilometra, co zajęło nam godzinę wiosłowania. Warunki? Zimno, mokro, ale uśmiech na twarzach jest. Każdy zadowolony – przyznał Marcin Szymańec z Przystani Szymańcówka. – Rok temu byłem tu sam, a teraz jest nas dziesięć. Są ludzie

z Wisły, Żor, Boryni i Jejkowic – wyliczał.

Tradycyjnie w spływie uczestniczyli członkowie Kajakowego Klubu „Meander” z Chałupek, który od lat współpracuje z „Posejdonem”. – To nasz najbliższy partner zagraniczny, jak tylko jest możliwość zawsze chętnie współpracujemy. Prawdziwi kajakarze pływają cały rok, więc spływ zimą to nic strasznego. W tym roku pogoda jest w końcu zimowa – lekki mroził i śnieg, rzeka jest przyjemna – dodał.

Uczestnicy spływu z Wierzniowic przepłynęli 6-kilometrów Olzą do Zabelkowa, gdzie na przystani w rejonie mostu czekał na nich ciepły poczęstunek i wspólne biesiadowanie na zakończenie spływu.

W wydarzeniu wzięło udział ponad 60 osób z obu stron Olzy.

Widowiskowe kołędowanie

Chór i akrobaci wspólnie na scenie? Takie widowisko zobaczyła w niedzielne popołudnie publiczność zgromadzona w „Czytelní” w Wędrzyni, gdzie chór mieszany „Canticum Novum” zabrał ich w kołędową podróż po różnych zakątkach świata, a następnie akompaniował artystom z „Gimnastów” w ich efektownych popisach.

To był prawdopodobnie pierwszy w historii zaolziańskiej sceny kulturalnej koncert kołęd połączony z występem artystów z grupy „Gimnastów”. Wielokrotnie nagradzany chór mieszany „Canticum Novum”, który kilka tygodni temu przywoził złoty dyplom z najwyższą punktacją w kategorii dużych chórów mieszanych 32. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Adwentowej i Bożonarodzeniowej w Pradze, w budynku „Czytelní” w Wędrzyni wystąpił z koncertem kołęd, do którego zaprosił gościnnie „Gimnastów”.

– To nasz pierwszy koncert kołędowy w tym roku, nie licząc tego w Pradze. Jest wyjątkowy, bo po raz pierwszy robimy go z „Gimnastami” – przyznał Leszek Kalina, dyrygent chóru.

Chór i „Gimnastów” na wspólnym występie. To był niezapomniany koncert.

Koncert składał się z czterech części. W pierwszej „Canticum Novum” zaprosił publiczność na swoistą pielgrzymkę w czasie i przestrzeni za sprawą kołęd powstałych już w XVI wieku („Gdy się Krystus narodził”), przez wiek XVIII („Gdy śliczna panna”), po współczesne. Publiczność usłyszała m.in. kołędę ze śpiewnika Teofila Klonowskiego wydanego w 1858 r. „Bracia patrzcie jeno”, a za sprawą

kołedy „Do szopy hej pasterze” przeniosła się do międzywojennej Małopolski, gdzie powstała melodia do słów anonimowego autora.

W repertuarze pojawiła się angielska wersja francuskiej kołedy „Aniołowie śpiewają na wysokości” z przełomu XIX i XX wieku, był utwór „Cantus gloriosus” Józefa Świdra, który chór zaprezentował podczas grudniowego konkursu w Pradze. Zabrzmiały także pieśni uwielbie-

nia tworzone przez czarnoskórych niewolników i afrykańska pieśń w języku zulu.

W drugiej części swoje wokalne talenty zaprezentowały siostry Maria i Antonina Wania, które zaśpiewały utwór „The Prayer” napisany dla Celine Dion i Andrei Boccelliego. Jednak siostry zaśpiewały go w języku portugalskim, bo mieszając przez jakiś czas w Portugalii przetłumaczyły ten utwór na ten język. Po

(klm)

nich wystąpił tercet La Frella, który tworzą trzy chórzystki „Canticum Novum”, śpiewając m.in. kołedy w języku czeskim.

Następnie publiczność miała okazję oklaskiwać „Gimnastów” w ich widowiskowych popisach. Koncert zakończyło wspólne kołędowanie – chórzystki wraz z publicznością śpiewali znane wszystkim polskie kołedy.

(klm)

Jak się zachować w czasie wojny, jak ratować swoją sytuację?

Filmowi „Biała odwaga” oraz dylematom, z jakimi przyszło mierzyć się ludziom podczas II wojny światowej – podpisywać volkslistę, czy nie – zostały poświęcone „Górolskie posiady”, jakie w sobotę miały miejsce w Domu PZKO w Mostach koło Jabłonkowa. Gościem specjalnym był Jan Karpiel-Bułecka, multiinstrumentalista, architekt i popularyzator folkloru górali podhalańskich, który w „Białej odwadze” był konsultantem ds. gwary.

• Jan Karpiel-Bułecka opowiadał kilka ciekawych historii związanych z filmem. Z lewej Andrzej Niedoba.

• Historyk dr Józef Szymczek w krótkiej prelekcji przed filmem nakreślił sytuację panującą na terenach okupowanych.

Łukasz Klimaniac

Zanim widzowie, którzy licznie zapelnili salę Kasowego, obejrzeni „Białą odwagę”, Andrzej Niedoba, prezes mosteckiego koła, wyjaśnił, skąd pomysł na taki temat posiadów. Przyznał, że kiedy był na premierze „Białej odwagi” w Cieszyźnie, ten film najwyczejniej mu się spodobał.

Nie byłoby dobrze, gdyby ludzie zapomnieli o tym, co się działo...

– Odczytałem w nim historię połowy swojej rodziny, zobaczyłem historię sąsiadów i opowieści, jakie po Mostach chodzą. A ponieważ mamy 80 lat od końca wojny, nie byłoby dobrze, gdyby ludzie zapomnieli o tym, co się działo – powiedział.

Przypomniał, że Niemcy wkraczając na polskie tereny „proponowali” ludności współpracę – podpisanie volkslisty (niemieckiej listy narodowościowej), co wiązało się z tym, że można było np. dostać pracę, wyżyć rodzinę, ale w zamian np. iść w szeregach niemieckiej armii na front. Odmowa służby była jednoznaczna z wyrokiem śmierci i represjami wymierzonymi w rodzinę.

Historyk dr Józef Szymczek, wiceprezes Kongresu Polaków w Republice Czeskiej, w krótkiej prelekcji przed filmem zwrócił uwagę, że sytuacja pokazana w „Białej odwadze” może mieć uniwersalny charakter.

– Choć nie jest to o nas, to też trochę nas dotyczy, a także całego świata. Bo pytanie brzmi: jak się zachować w czasie wojny, jak ratować swoją sytuację? Różni ludzie w różny sposób od tego podchodzili i w różny sposób ratowali swoje życie – wskazał.

Wyciszył, że tereny Zaolzia zostały włączone do Rzeszy podobnie

jak Śląsk, Pomorze, Wielkopolska, Zachodnie Mazowsze, Kujawy oraz część województw krakowskiego i kieleckiego. Omówił ideę volkslisty podzielonej na cztery kategorie, a powołując się na niemieckie źródła, przytoczył, że w 1943 roku na terenie Zaolzia żyło 297 tys. osób, z czego 3 tys. miało I kategorię volkslisty, 22 tys. osób II kategorię, a III kategorię 180 tys. ludzi. IV kategorię przyjął 300 osób. Zaznaczył, że o ile w Protektoracie Czech i Moraw osoba przyjmująca niemieckie obywatelstwo traktowana była jako kolaborant, o tyle w polskim przypadku ludzie w ten sposób nieraz ratowali swoje życie i swojej rodziny. Podobnie było na Podhalu, gdzie pojawiła się idea Goralenvolk – inicjatywa o charakterze ideologicznym, która miała na celu narzucenie góralom rzekomej „narodowości góralskiej” w miejsce polskiej, a docelowo jej germanizację.

Historia pomieszana z fikcją...

Jan Karpiel-Bułecka po pokazie filmu, odnosząc się do Goralenvolk, przypomniał, że inicjatorem tej idei odrębności górali, głoszącym, że ich korzenie wywodzą się od plemion germańskich, był legionista, piśmudczyk, a później volksdeutsch – Henryk Szatkowski. Wskazał, że w XIV wieku na terenach Podhala pojawiali się niemieccy osadnicy, a pozostałością ich obecności są choćby nazwy miejscowości takich, jak Waksmund czy Szaflary.

Zapewnił, że o ile pewne elementy w filmie to autentyczna historia, jak np. badania górali przez niemieckich naukowców (mierzenie nosów i czaszek), to fikcją jest już oddział SS złożony z górali, który miał przeprowadzać pacyfikację miejscowej ludności.

– Takiego oddziału nigdy nie było. Ci, którzy dostali się do oddziałów SS, pouciekali. Ale od nas dwóch

• „Biała odwaga” to dramat wojenny w reżyserii Marcina Koszałki osadzony na tle historycznych wydarzeń związanych z inicjatywą Goralenvolk. Premierę miał w marcu 2024 roku. Opowiada historię dwóch braci – utalentowanego taternika Jędrka Zawrata (Filip Pławiak) i statecznego, robotnego Maćka Zawrata (Julian Świeżewski). Kiedy na skutek rodzinnej decyzji miłość Jędrka – śliczna Bronka (Sandra Drzymalska) – ma wyjść za mąż za Maćka, Jędrk porzuca rodzinne strony i udaje się do Krakowa. Tam spotyka niemieckiego naukowca i alpinistę Wolframa, który głosi teorię, w myśl której górale pochodzą od starogermańskiego plemienia Pragołów. Gdy wybuchła wojna, naziszi oferują mieszkańcom Podhala współpracę. Maciek Zawrat, wspierany przez wiele rodów, odrzuca tę propozycję. Ale Jędrk, mając nadzieję na odzyskanie ukochanej i ocalenie swojej społeczności przed wojenną zagładą, podejmuje współpracę z III Rzeszą. Film można obejrzeć na platformie Canal Plus (całość), a także Prime Video (w trzech odcinkach).

przyjeżdżało na urlopy w mundurach niemieckich, jeden był ze Stasikówki, drugi spod Bukowiny – powiedział.

Do naciąganej historii zaliczył pokazaną w filmie ideę przejmowania żydowskiego majątku przez górali, a także scenę, gdy górale przysięgają radzieckim żołnierzom i tańczą z nimi. Przypomniał, że przywódca Goralenvolku był przedwojennym prezes Stronnictwa Ludowego powiatu nowotarskiego Wacław Krzeptowski, który z grupą górali w listopadzie 1939 r. złożył hołd gubernatorowi Hansowi Frankowi na Wawelu, a pod koniec wojny za tę zdradę został powieszony na świerku niedaleko własnego domu przez partyzantów z Armii Krajowej.

• **»Takich spraw się nie rusza«** Co ciekawe, Jan Karpiel-Bułecka wyjaśnił, że podhalańscy artyści nie chcieli brać udziału w filmie. Dlatego w scenach tańca przed gubernatorem występują... artyści ze Słowacji,

• Sala Domu PZKO w Mostach koło Jabłonkowa wypełniła się po brzegi.

• Sala Domu PZKO w Mostach koło Jabłonkowa wypełniła się po brzegi. Zdjęcia: ŁUKASZ KLIMANIAC

a dzieci śpiewające powitanie gubernatora pochodziły z Chorzowa.

– Zanim film się ukazał, Związek Podhalań już protestował przeciw niemu, bo „takich spraw się nie rusza”. Ale trzeba było poruszać. I chyba wcale źle w tym filmie górale nie wypadli – ocenił. W rozmowie z

„Głosem” opowiedział o tym, w jaki sposób uczył aktorów gwary góralskiej i który z nich najlepiej sobie z tym poradził (rozmowę z Janem Karpiem-Bułecką zamieścimy w kolejnym numerze). Góralskie posiady zakończył występ kapeli Zbigniewa Wałacha z Istebnej. ▲

80 lat temu Niemcy skazali w Auschwitz na śmierć ponad 100 Polaków

Ponad sto wyroków śmierci na Polaków wydał policyjny sąd doraźny katowickiego gestapo, który 5 stycznia 1945 roku zebrał się w obozie Auschwitz na ostatnim posiedzeniu. Skazani zostali rozstrzelani dzień później przy krematorium w Auschwitz II-Birkenau.

Polska Agencja Prasowa

Sądowi przewodniczył szef katowickiego gestapo Johannes Thümmeler. Po wojnie uniknął kary za zbrodnie.

Dokładna liczba rozstrzelanych 6 stycznia 1945 roku nie jest znana. Najprawdopodobniej było to 116 osób, kobiet i mężczyzn. Niemal cała dokumentacja sądu została na polecenie Thümmelera zniszczona. Jedynym śladem po ofiarach, które przed posiedzeniem więzione były w bloku 11 obozu Auschwitz, są napisy w celach. Ostatnie noszą datę 5 stycznia 1945 roku.

Wśród rozstrzelanych byli między innymi kurier AK Antoni Szlachciec, Władysław Jasiówka i Kazimierz Matjasiniński z Sosnowca, Stanisław Kobylka z Ruśka, Józef Łuczak z Wielunia, Jan Strychowski z Myślachowic i Adam Tondos z Jęzora.

Był wśród nich także niespełna 22-letni Zbigniew Kunz z Orłowej, członek AK o pseudonimie „Adler”.

Został aresztowany 6 kwietnia 1943 roku i osadzony w więzieniu w Cieszyźnie, a następnie w Mysłowicach. 17 lutego 1944 roku został przewieziony do Auschwitz. Jego matka Gabriela Kunzowa, aby ratować syna,

przekupywała gestapowca z Katowic o nazwisku Hess. Niemiec przed kolejnymi posiedzeniami sądu odkładał akta Zbigniewa na spód, przedłużając mu życie. W ostatnich dniach grudnia 1944 roku wyjechał na urlop.

Sąd doraźny skazał łącznie około 3 tys. Polaków. Prawie wszyscy zostali rozstrzelani. Egzekucje przeprowadzano pod Ścianą Straceń na dziedzińcu bloku 11, a od marca 1944 roku na terenie Auschwitz II-Birkenau, m.in. w krematorium V. Historycy ustalili daty 36 posiedzeń.

Od czerwca 1942 roku szefem katowickiego Gestapo był Rudolf Mildner. On przewodniczył sądowi. We wrześniu 1943 roku zastąpił go Thümmeler. Obaj sędzieli tak zwanych więźniów policyjnych, którzy byli do dyspozycji katowickiego gestapo. Od 1943 roku skazani oczekiwali na posiedzenie sądu na parterze aresztu w obozie Auschwitz w bloku 11. Byli to niemal wyłącznie Polacy. Nie podlegali jurysdykcji komendy obozu. Posiedzenia sądu odbywały się co kilka tygodni.

Po wojnie Mildnera schwytali Amerykanie, ale został zwolniony z obozu i uciekł do Argentyny. Zmarł w niej w latach 60. Thümmeler również uniknął kary. Został internowany przez władze amerykańskie, któ-

• Wśród rozstrzelanych był między innymi liczący blisko 22 lata Zbigniew Kunz z Orłowej, członek AK o pseudonimie „Adler”. Fot. ARC

re jednak odrzuciły polski wniosek o ekstradycję. W 1949 roku wyszedł na wolność. 30 lat później prokuratura w Stuttgarcie zawiesiła sprawę przeciwko niemu. Niemieccy sędziowie nie doszukali się dowodów, aby naruszyć prawo lub działał z niskich

pobudek. Zmarł w kwietniu 2002 roku w wieku 95 lat.

Niemcy założyli obóz Auschwitz w 1940 roku, aby więzić w nim Polaków. Auschwitz II-Birkenau powstał dwa lata później. Stał się miejscem zagłady Żydów. W kompleksie obo-

zowym funkcjonowała sieć podobozów. W Auschwitz Niemcy zgładzili co najmniej 1,1 mln ludzi, głównie Żydów. W obozie zginęło ponad 70 tys. Polaków. Ginęli też Romowie, jeńcy sowieccy i osoby innej narodowości. ▲

Razem z Trzema Królami

Orszaki Trzech Króli przeszły wczoraj ulicami 905 miast w kraju i poza granicami Polski, m.in. w Stanach Zjednoczonych, Rwandzie, Demokratycznej Republice Konga czy w Kazachstanie. Wydarzenie odbyło się pod hasłem „Klanajcie się królówie!”. W tym roku przygotowano 600 tys. koron i 170 tys. śpiewników z kołędami.

Hasło tegorocznego Orszaku Trzech Króli pochodziło z pastorałki „Do szopy, hej pasterze”, która pierwszy raz ukazała się w 1931 r. we Lwowie. Kulminacyjnym momentem każdego orszaku jest pokłon nowonarodzonemu Jezusowi. – W tym roku, nawiązując do 1000-lecia koronacji księcia Bolesława Chrobrego na króla Polski, chcemy zwrócić uwagę, że prawdziwy król na tej ziemi potrafi pokłonić się Najwyższemu Królowi, który leży w stażence – powiedział przewodniczący Fundacji Orszak Trzech Króli Piotr Giertych.

W Katowicach Orszak Trzech Króli przeszedł po raz pierwszy z własnym hymnem autorstwa Magdy Anioł i Adama Szewczyka pt. „Katowice w Betlejem”. W ten sposób archidiecezja katowicka uczciła swoje stulecie.

Przypadająca w Kościele katolickim 6 stycznia uroczystości Objawienia Pańskiego, nazywana jest także Epifanią lub świętem

• Pierwszy Orszak Trzech Króli w Polsce ruszył w 2009 r. Z każdym rokiem jest organizowany w coraz większej liczbie miejscowości na całym świecie. Fot. PAWEŁ KULA/Orszak.org

Trzech Króli. Jest ona jednym z pierwszych świąt, które ustanowił Kościół – (w III wieku w Kościele wschodnim, a w IV wieku w Kościele zachodnim). Od 2011 r. jest to w Polsce dzień wolny od pracy, podobnie jak i w innych krajach, np. we Włoszech, Hiszpanii, Grecji, Szwecji, Finlandii, Austrii i w Szwajcarii. Obchodom uroczystości towarzyszy wystawianie jasełek i tzw. widowisk herodowych. Pier-

wszy Orszak Trzech Króli w Polsce ruszył w 2009 r.

Orszak odbył się także w Cieszyźnie. W obliczu niedawnych wydarzeń organizatorzy Ekumenicznego Orszaku Trzech Króli w Cieszyźnie zaprosili uczestników do wspólnej refleksji i zadumy, a podczas wydzierania odbyła się zbiórka na rzecz osób poszkodowanych w wyniku wybuchu kamienicy przy Głębokiej 32. (PAP)

Brak chętnych na cywilny ślub po polsku

Dokończenie ze str. 1

Małżeństwa zawierane w obliczu władzy świeckiej były o wiele częstszy zjawiskiem na tzw. dołach. Na przykład w Stenawie udzielono w ub. roku 12 ślubów cywilnych, a w Suchej Górnej aż 27. Jednak również tutaj nikt nie zdecydował się na polskojęzyczną ceremonię.

– Te liczby nie są dla mnie zaskoczeniem. Kiedy zabiegaliśmy o przywrócenie możliwości udzielania ślubów cywilnych w języku polskim, nie spodziewaliśmy się, że będą korzystać z niej tłumy. Bardziej chodziło nam o zagwarantowanie

młodym Polakom na Zaolziu prawa do zawierania związków małżeńskich w swoim języku ojczystym, z którego odtąd będą mogli korzystać. Taka jest nasza rola – podsumował prezes Kongresu Polaków Mariusz Wałach.

Przypomnijmy, że do końca 2023 roku, według interpretacji czeskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych ustawy o aktach stanu cywilnego, decydujące oświadczenie o zawarciu związku małżeńskiego musiało zabrzmieć w języku czeskim. Dopiero potem, w obecności tłumacza, mogło zostać powtórzone po polsku. (sch)

Zdaniem naczelnego

„Taka jest nasza rola” – tymi słowami kończy swoją wypowiedź Mariusz Wałach, prezes Kongresu Polaków w RC. Te słowa powinni zapamiętać sobie wszyscy, a szczególnie osoby, które czasami podważają sens istnienia Kongresu Polaków. Zanim taka myśl urodzi im się w głowie, albo co gorsza, podzieli się nią na publicznym forum, może powinny dokładnie przeanalizować, co na co dzień robią władze tej organizacji. Załatwiają mnóstwo mniejszych i większych spraw. A że czasami nie chcemy korzystać z tego, co udało się wywalczyć ciężką pracą, podpartą dziesiątkami rozmów i e-maili i co dziś mamy niejako wyłożone na tacy, to już nasz problem... Niech tylko nikt nie mówi potem, że nic się nie robi. Na koniec, oczywiście, że trudno się było spodziewać masowego zainteresowania ślubami cywilnymi w języku polskim, ale choć kilka takich ceremonii podkreśliłoby naszą, Polaków, obecność na tej ziemi.

Tomasz Wolff

SPORT

18 stycznia
Puchar Beskidu
Śląskiego

Wielkimi krokami zbliża się druga edycja Pucharu Beskidu Śląskiego, narciarskich zawodów organizowanych przez PTTS „Beskid Śląski”. Zawody skierowane do wszystkich miłośników narciarstwa alpejskiego odbędą się 18 stycznia w ośrodku Złoty Groń w Istebnej. Organizatorzy przyjmują zgłoszenia już tylko do 11 stycznia! Formularz zgłoszeniowy dostępny jest na stronie organizatora, www.beskidslaski.cz. O medale powalczą narciarze, którzy są absolwentami polskich szkół podstawowych na Zaolziu, a także ich małżonkowie lub partnerzy życiowi. Jak informują organizatorzy, w zawodach mogą brać udział wszyscy uczniowie szkół średnich, wyższych uczelni, ich rodzice, babcie, dziadkowie. Rywalizacja odbędzie się w slalomie (dwa przejazdy) w poszczególnych kategoriach wiekowych – osobno dla kobiet i osobno dla mężczyzn. Razem ze zgłoszeniem pisemnym trzeba uregulować opłatę startową w wysokości 300 koron na konto bankowe ČSOB, a.s. 288290114/0300. Opłata startowa obejmuje udział w zawodach oraz karnet na cztery przejazdy (dwa treningowe i dwa w zawodach). 11 stycznia trzeba się zgłosić w biurze zawodów na Złotym Groniu (restauracja przy dolnej stacji) pomiędzy godz. 7.30-7.45, gdzie zostaną rozdane numery startowe. Start o godz. 8.30. Ogłoszenie wyników po zakończeniu zawodów. Zwycięzcy otrzymają medale i dyplomy. (jb)

MFK Karwina: styczniowy
krajobraz piłkarski

Bez trzech kluczowych piłkarzy, pierwszoplanowych postaci drużyny w jesiennej części sezonu, rozpoczęły się zimowe zajęcia w zespole MFK Karwina. Jedenasty klub tabeli Chance Ligi na półmetku rozgrywek stracił przed startem wiosennej rundy pomocników Davida Mosesa (Slavia Praga), Amara Memicia (Pilzno) i Botosa. Ostatni z wymienionej trójki graczy teoretycznie może wrócić przed wznowieniem rozgrywek nad Olzę, wszystko będzie zależało bowiem od stanowiska jego macierzystego klubu, Slavii Praga, skąd grecki pomocnik trafił do Karwiny na zasadach wypożyczenia.

● Pierwszy trening odbył się w zimowej scenerii, na sztucznej murawie w Raju. Fot. mfkkarwina

Janusz Bittmar

Karwiniacy wrócili do treninów w niedzielę. Sztab szkoleniowy drużyny na pierwszym treningu miał do dyspozycji 21 zawodników, w tym trzech golkeeperów. Jak na razie jedynym nowym, zakontraktowanym piłkarzem jest Samuel Šigut, pozyskany do karwinińskiego klubu z Czechskich Budziejowic. 22-letni ofensywny pomocnik wrócił w znajome strony, pierwsze poważne kroki w dorosłym futbolu stawiał bowiem

w drużynie Frydka-Mistka. – Cieszę się z powrotu do piłkarskiego regionu, gdzie zaczynałem przygodę z futbolem. Byłem pod wrażeniem jesiennej gry karwinińskiego zespołu, to dobrze poukładana drużyna, głodna sukcesu – stwierdził na gorąco Šigut, który oprócz gry w barwach Czechskich Budziejowic zasmakował też futbolu w Opatowie.

Šigut do wczorajszego zamknięcia numeru nie był jedyną jaskółką wiosennych zmian kadrowych nad Olzą. Szkoleniowiec klubu Martin Hyský zrezygnował w zimowej przerwie z usług Martina Regáliego, Rajmunda Mikuša i Jaroslava Svozila, z drużyną pożegnał się też

bramkarz Milan Knobloch. Konkurencja wśród golkeeperów zapowiada się jednak mocna – oprócz numeru 1, Jakuba Lapeša, z zespołem trenują Vladimír Neuman (powrót z Prościejowa) i Ondřej Mrózek (FK Trzyniec). Na sztucznej nawierzchni boiska treningowego w Raju w niedzielę zameldowali się również dwaj nowicjusze, wypożyczeni ze Slavii Praga, z którą trener Hyský jest w bardzo dobrych relacjach. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem, w wiosennej rundzie w barwach Karwiny zagrają Michal Tomič i Alexandr Bužek. Obaj piłkarze najlepiej czują się w linii pomocy, Słowak Tomič może jednak z

powodzeniem zagrać także w linii defensywnej.

Pierwszy sprawdzian w bardzo krótkim zimowym okienku sparingowym podopieczni Hyskiego rozegrają w najbliższą sobotę, w domowym towarzyskim starciu z Opawą (11.00). Po powrocie ze zgrupowania w Turcji drużyna zmierzy się 25 stycznia z Bańską Bystrzą (13.00). Ten mecz posłuży zarazem za sprawdzian generalny przed startem wiosennej Chance Ligi. Ligowe emocje powrócą już 1 lutego, kiedy to na Miejskim Stadionie w Raju zaprezentują się Teplíce (13.30).

Aktualna kadra
MFK Karwina

Bramkarze

Jakub Lapeš, Vladimír Neuman, Ondřej Mrózek

Obrońcy

Kristián Vallo, Lukáš Endl, Douglas Bergqvist, David Krčík, Jiří Fleišman, Momčilo Raspopović, Andrija Ražnatović, Ondřej Drobek, Michal Tomič

Pomocnicy

Sebastian Boháč, Patrik Čavoš, David Planka, Emmanuel Ayaosi, Denny Samko, Muhammad, Ebrima Singhateh, Samuel Šigut, Alexandr Bužek

Napastnicy

Filip Vecheta, Kahuan Vinicius, Lucky Ezech

Jeszcze nie wszystko „klika”, ale widzę jakieś światelko na końcu tunelu
Hubert Hurkacz, polski tenisista, po przegranym finale United Cup; Polacy w finale ulegli Stanom Zjednoczonym

NA TAFLI MALOWANE

W hokejowych rozgrywkach trwa gorączkowa walka o jak najlepszą pozycję wyjściową przed rundą play off. W Trzyńcu nawet nie dopuszczają do siebie myśli, że w tym sezonie drużyna Zdeňka Motáka mogłaby znaleźć się poza fazą pucharową, niemniej również tegoroczne wyniki obrońców tytułu są dalekie od ideału. Po niedzielnej przegranej z Kladnem przed Stalownikami kolejne dwie konfrontacje w Werk Arenie – dziś z Libercem (17.00), w piątek z Pilzнем (17.00). Do trzynieckiego zespołu wraca napastnik Petr Sikora, który z reprezentacją RC do lat 20 wywalczył w weekend brązowy medal MŚ.

Janusz Bittmar

TIPSPORT EKSTRALIGA

TRZYNIEC
- KLADNO 1:2

Tercje: 0:0, 1:2, 0:0.

Bramki i asysty: 29. M. Růžicka (Nestrašil) – 34. Pietroniro (Tralmaks, Ticháček), 35. Smoleňák (Pietroniro, Ticháček).

Trzyniec: Mazanec – Adámek, Koch, Kundrátek, Nedomlel, Jandus, Hrbas – M. Růžicka, Nestrašil, Daňo – Cienčala, Čácho, O. Kovařík – Kurovský, Vrána, Hudáček – Dravecký, Roman, Hrehorčák – Teplý.

Poszukiwanie światła w tunelu zakończyło się w Trzyńcu kolejnym niewypałem – obrońcy mistrzowskiego tytułu przegrali po raz trzeci w tym sezonie z Kladnem, z którym w przeszłości mieli zazwyczaj łatwą przeprawę. Gospodarze raczej nie przestraszyli się 52-letniego Jaromíra Jágra w składzie przyjeźdźnych, ugotowała ich bardziej presja oczekiwań. Przed Stalownikami bowiem domowa seria z drużynami z dolnych rejonów tabeli, a w tych pojedynkach liczy się tylko komplet punktów.

Pierwsza bramka Martina Růžicki w tym sezonie była łabędzim śpiewem gospodarzy w nerwowym i trzeba to otwarcie podkreślić – brzydkim spotkaniu z Kladnem. Zespół Jaromíra Jágra przesądził o zwycięstwie w przeciągu jednej minuty, za sprawą trafień Pietroniry i Smoleňáka. Strzelec zwycięskiej bramki przyznał na gorąco po meczu, że tym razem procentowały nie efektywne akcje, a efek-

● Dla Martina Růžicki, który wrócił do gry po długiej kontuzji, była to pierwsza bramka w sezonie. Fot. ZENON KISZA

tywność. – Często próbujemy rozgrywać trudne, wręcz skomplikowane akcje. Teraz było odwrotnie. Sukces święcił prosty hokej – ocenił wygraną Smoleňák. Jego bezpardonowy, męski sposób gry sprawiał gospodarzom sporo problemów. Asystę przy jedynej bramce Trzyńca zaliczył coraz lepiej spisujący się Andrej Nestrašil. – Pogryzła nas pięciominutowa przewaga liczebna Kladna oraz nasza indolencja w ofensywie – stwierdził Nestrašil. – Wszystko mamy w swoich rękach, gramy teraz kolejne dwa mecze u siebie. Chcemy się zrehabilitować – zapewnił napastnik.

W obozie Trzyńca przegrana z Kladnem traktowana jest w kategoriach dużego niepowodzenia. To był drugi z sześciu pojedynków, jakie podopieczni Zdeňka Motáka zaliczą w styczniowym cyklu we własnej hali. Już dziś o godz. 17.00 Stalownicy podejmują w Werk Arenie ostatni zespół tabeli, Białe Tygrysy Liberec.

WITKOWICE
- ML. BOLESŁAW 3:4
Tercje: 0:0, 0:3, 3:1.
Bramki i asysty: 43. Říčka (Yetman, Košťálek), 45. Eberle (L. Kovář, Říčka), 59. Eberle (Bambula, Auvitu) – 22. Čajka (Skalický, Junttila), 28. Fort (Skalický), 28. Gewiese (Lakatoš, Čajka), 54. Čajka (Rekonen, Buchtele).

Witkowice: Klimeš – Demel, Košťálek, Mikuš, Percy, Auvitu, Kovář, Prčík – Bambula, Nellis, Zdráhal – Kalus, Hladoník, Barinka – Rob. Bukarts, Yetman, Hašek – Říčka, Eberle, Vehovský – Příbýl.

To był czarny weekend również dla ostrawskiej drużyny. Ekpa Witkowic po przegranej z Mladą Bolesławią w tabeli plasuje się bezpośrednio za Trzyńcem, na jedenastym miejscu. Gospodarze przegrali w meczu 0:3, ale w ostatniej tercji zafundowali fanom istny dreszczowiec. Ostravianom zabrakło niewiele, by doprowadzić niedzielne zawody co najmniej do dogrywki.

– W ostatniej tercji postawiliśmy wszystko na jedną kartę. Zmieniliśmy na przykład ustawienie poszczególnych formacji, a także styl gry. Szkoda bramki na 2:4, to był moment, który podbudował mentalnie gości – skomentował spotkanie trener Witkowic, Vlastimil Wojnar.

W innych meczach 33. kolejki: Litwinów – Cz. Budziejowice 1:3, Hradec Kr. – Pilzno 2:3 (d), Sparta Praga

– Olomuniec 5:4 (d), Liberec – Karlowe Wary 1:3, Brno – Pardubice 3:2 (d).
Lokaty: 1. Litwinów 65, 2. Pardubice 64, 3. Sparta Praga 62, 10. Trzyniec 42, 11. Witkowice 42 pkt.
W najbliższej kolejce: Trzyniec – Liberec (dziś, 17.00), Cz. Budziejowice – Witkowice (17.30).

II LIGA-gr. wschodnia

AZ HAWIERZÓW
- WAŁ. MIĘDZYRZECZE
5:2

Tercje: 2:0, 1:0, 2:2.

Bramki i asysty: 6. Franek (Klimša), 19. Chroboček (Šedivý, Bednář), 36. Klimša (Bednář), 50. Antoníček (Kunc), 50. Franek (Šedivý) – 46. T. Vávra (Koci, D. Stodůlka), 56. D. Stodůlka (Kuchařík, Dluhoš).

Hawierzów: Sachr – Kunc, Michálek, Chroboček, Ščurek, Valenta, Cubo, Hrachovský – Šedivý, Bednář, Franek – Šuhaj, Hotěk, Klimša – Antoníček, Čmielec, J. Apolenář – Tvrdý.

W trzeciej najwyższej klasie rozgrywek idą jak burza hokeiści Hawierzowa. Głównym bohaterem sobotniego spektaklu został napastnik David Klimša – gwiazdor zespołu gospodarzy zdobył w meczu swoją 107. bramkę w barwach Hawierzowa, stając się zarazem ofensywnym rekordzistą klubu na przestrzeni ostatnich 25 lat.

W innych meczach 4. kolejki fazy dodatkowej gr. A: Wyszów – Szumperk 5:2, H. Brod – Znojmo 2:7.
W najbliższej kolejce: Szumperk – Hawierzów (środa, 18.00).

RETROSKOP

Dziś pierwsza noworoczna odsłona Retroskopu, zabawy, w której do zdobycia są vouchery do sieci sklepów Sportisimo. Warunek jest tylko jeden: trzeba rozszyfrować „tajemniczego” bohatera na archiwalnym zdjęciu, odpowiedź wysłać na adres e-mailowy: bittmar@glos. live i raz na cztery odcinki liczyć na łut szczęścia.

W puli zabawy liczą się wszystkie wasze poprawne odpowiedzi na przestrzeni miesięcznego cyklu. Kolejna lotna premia pojawi się wraz z rozstrzygnięciem pytania nr 198. Poprawna odpowiedź na pytanie 196: były austriacki skoczek narciarski Andreas Goldberger.

PYTANIE NR 197

Jak wiadomo, skakać w sporcie można nie tylko na nartach. Na zdjęciu były reprezentant Polski w skoku wżwyż, brązowy zawodnik mistrzostw świata 2009 w Berlinie, halowy mistrz Europy 2017 w Belgradzie, który w swojej karierze zmagał się z wieloma kontuzjami. Gdyby nie poważny uraz kolana, jego rekord życiowy 2,33 m uzyskany podczas halowego mityngu w Bańskiej Bystrzycy (2017) na pewno zostałby poprawiony. Nasz bohater karierę zakończył w 2022 roku. (jb)

Fot. JANUSZ BITTMAR

Aleksandra Mirosław
najlepszym sportowcem Polski 2024

Mistrzyni olimpijska we wspinaczce sportowej Aleksandra Mirosław została najlepszym sportowcem Polski 2024 roku w 90. plebiscycie „Przeglądu Sportowego”, zorganizowanym wspólnie z telewizją Polsat. Aleksandra Mirosław, która wywalczyła na igrzyskach w Paryżu jedyny złoty medal dla Polski, wyprzedziła dwoje innych medalistów olimpijskich – brązową w biegu na 400 metrów Natalię Bukowiecką (wcześniej Kaczmarek) oraz srebrnego z reprezentacją siatkarki Wilfredo Leona.

Tuż za podium uplasowała się zwyciężczyni dwóch poprzednich edycji plebiscytu, tenisistka Iga Świątek, dla której rok 2024 upłynął pod

znakiem sukcesów, m.in. czwartego zwycięstwa w wielkoszlemowym French Open, ale również miesięcznego zawieszenia po pozytywnym wyniku testu antydopingowego. Pierwszą dziesiątkę plebiscytu zdominowali medaliści igrzysk – siedmioro laureatów stanęło na podium olimpijskim w Paryżu. Pierwszym nie-olimpijczykiem był sklasyfikowany na piątym miejscu zdominowali medaliści igrzysk – siedmioro laureatów stanęło na podium olimpijskim w Paryżu.

Przyznano kilka wyróżnień. Trenerem Roku został Mateusz Mirosław, szkoleniowiec i mąż Aleksandry Mirosław, a Drużyną Roku – reprezentacja siatkarki, która na igrzyskach

Czołowa »10«

1. Aleksandra Mirosław (wspinaczka sportowa)
2. Natalia Bukowiecka (lekkoatletyka)
3. Wilfredo Leon (siatkówka)
4. Iga Świątek (tenis)
5. Bartosz Zmarzlik (żużel)
6. Daria Pikulik (kolarstwo)
7. Julia Szeremeta (boks)
8. Robert Lewandowski (piłka nożna)
9. Klaudia Zwiolińska (kajakarstwo górskie)
10. Ksawery Masiuk (pływanie)

● Aleksandra Mirosław na uroczystej gali. Fot. ARC

Michael Morys-Twarowski

Nazwisko Gloxin w księgach metrykalnych z terenu Zaolzia pojawia się chyba ledwie kilka razy, lecz dzieje śląskiej linii tej rodziny stanowią dobrą ilustrację powiązań rodów pastorskich w Księstwie Cieszyńskim.

Fraza „ród pastorski” z Księstwa Cieszyńskiego zwykle kojarzy się z rodem Michejdów, ale nie byli oni jedyni. Przykładem może być familia Koczych (z niemiecka nieraz nazwisko zapisywano w wersji Kotschy). W latach 1808-1834 pastorem w Cieszynie był Henryk Juliusz Koczy. Pastorami byli również m.in. jego brat Karol (w Ustroniu), bratankowie Herman (w Jaworzu) i Oskar (w Bystrzycy) oraz zięć – Jan Fryderyk Gloxin.

Pastor w Starym Bielsku

Jan Fryderyk (Johann Friedrich) Gloxin przyszedł na świat w 1812 roku w Brnie. Wcześniej stracił rodziców. Jak pisano później we wspomnieniu pośmiertnym Jana Fryderyka, „pewna szlachetna rodzina sierotę opuszczoną wzięła uprzejmie do siebie i dostarczała mu środków do studyj, które odbywał w Cieszynie, Preszowie i Wiedniu, poświęcając się z zamiłowaniem zawodowi teologicznemu”. Już na przełomie 1834 i 1835 roku został pastorem w Starym Bielsku, gdzie spędził resztę życia. Zmarł nagle w 1877 roku.

W prasie z czasów austriackich odnotowałem jedną nietypową historyjkę z jego udziałem – oto dosłowny cytat tekstu opublikowanego w 1913 roku: „Przypominam sobie tu prawdziwe aczkolwiek trochę na humorystykę zakrawające zdarzenie jednego z naszych

zborów śląskich. Proboszczem ewangelickiego zboru w Starem Bielsku był przed 40 laty znakomity kaznodzieja ks. Gloxin. Pewnego razu odezwał się w kazaniu zielonoświątkowem do zboru zgromadzonego w te słowa: »Duch, który w was mieszka, to nie jest Duch święty, duch wami rządzący, to jest duch Holländera« (ówczesny właściciel browaru w Bielsku nazywał się Holländer – przyp. autor). Na przyszłym dniu otrzymał ks. Gloxin beczkę piwa za grzecznym listem, w którym pan piwowar Holländer dziękuje za łaskawą rekomendację z ambony i prosi skosztować jego wyrobu i nim się posilić”.

Dzieci pastora

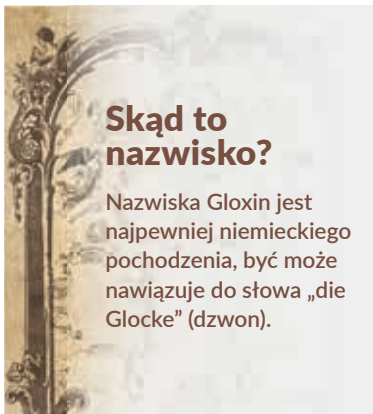
Zoną Jana Fryderyka Gloxina była Ludwika z domu Koczy, urodzona w 1814 roku jako córka cieszyńskiego pastora Henryka Juliusza Koczego. Zmarła w 1885 roku. Jak pisał nawiejshi „Przyjacieli Ludu”, „była wzorem pastorowej; dusza szczerza, tkliewego uczucia, dobroczynna, rzewnie pobożna, skromna”.

Szczegóły dotyczące ich potomstwa kryją księgi metrykalne parafii w Starym Bielsku, które – chcąc odtworzyć genealogię Gloxinów – należałoby szczegółowo przejrzeć. Z rozsianych w innych miejscach informacji wynika, że jedyny syn pastora zmarł przedwcześnie, a trzy córki wyszły za mąż. Były to Elwina, Matylda i Maria.

Elwina Gloxin poślubiła Emanuela Prymusa (1833-1861), właściciela dóbr w Szobiszowicach, syna Bernarda i Karoliny z domu Ostruska. W księgach metrykalnych parafii ewangelicko-augsburskiej w Błędowicach Dolnych odnalazłem informacje o ich trzech synach: Adolfe (ur. 1857), Emanuelu (ur. 1859) i Rudolfie (1860-1861).

Matylda Gloxin poślubiła Karola Zipsera (1828-1896), pastora w Załeszczkach w Galicji. Zmarła jednak przedwcześnie, a Zipser – już jako pastor w Gelsendorf w 1862 roku poślubił Marię Gloxin, młodszą siostrą pierwszej żony.

Gloxinowie

Skąd to nazwisko?

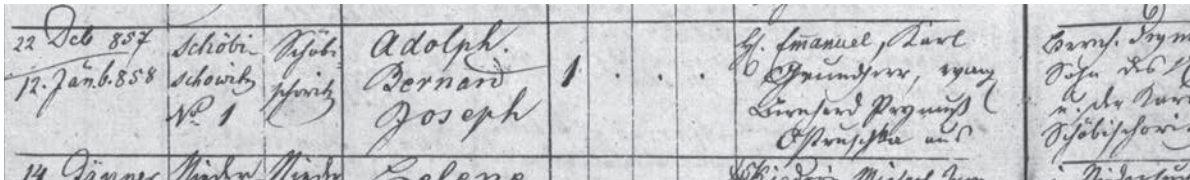
Nazwiska Gloxin jest najpewniej niemieckiego pochodzenia, być może nawiązuje do słowa „die Glocke” (dzwon).

Skąd ten ród?

Pastor Jan Fryderyk (Johann Friedrich) Gloxin przyszedł na świat w Brnie, lecz – jak podaje w jednym z artykułów czeski badacz Sixtus Bolom-Kotari – ród Gloxinów wywodził się z Nadrenii. W każdym razie nie ulega wątpliwości ich niemieckie pochodzenie.

Gdzie doczytać?

y Dietmar Neß, Schlesisches Pfarrerbuch, t. 5, Leipzig 2015, s. 408 (krótki biogram pastora Jana Fryderyka Gloxina; książka dostępna w Książnicy Cieszyńskiej).

• Metryka chrztu Adolfa Prymusa, urodzonego w 1857 roku syna Emanuela Prymusa i Elwiny z domu Gloxin. Źródło: Archiwum Krajowe w Opawie Fot. ARC

• Pastor Jan Fryderyk Gloxin. Źródło: strona internetowa Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Starym Bielsku Fot. ARC

Pastorowa w każdym pokoleniu

Z małżeństwa Marii i Karola Zipserów pochodziła m.in. Luiza Karolina Zipser, która 4 kwietnia 1894 roku wyszła za mąż za Józefa Folwarcznego (1863-1927). Folwarczyn był pastorem, urodził się w Błędowicach Dolnych i pracował na terenie superintendenty galicyjsko-bukowińskiej. W 1907 roku wrócił w rodzinne strony, zostając pastorem zboru w Orłowej.

Z kolei Elfryda Folwarczna (ur. 1898), córka Luizy i Józefa Folwarcznych, w 1918 roku poślubiła Karola Banzsela, rodem z Sibicy, który w okresie międzywojennym był pastorem w Krakowie.

Tak więc wprawdzie śląska linia rodu Gloxinów była nieliczna i wygasła dość szybko, lecz na to nazwisko można natrafić badając genealogie rodów od stuleci związanych ze Śląskiem Cieszyńskim. ▀

Wikingowie z Lutomińska pod Łodzią

Fot. Flickr.com

Wczesnośredniowieczne cmentarzysko w Lutomińsku pod Łodzią było miejscem pochówku skandynawskich wojowników – wynika z genetycznych analiz zachowanych tam szczątków. Badania przeprowadzili antropolodzy i genetycy z Uniwersytetu Łódzkiego.

Okrzyknięte już w środowisku naukowym jako sensacyjne odkrycie antropologów i genetyków z Katedry Antropologii i Biobanku z Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŁ może stać się podstawą do kolejnych badań, które mogą dać odpowiedzi na pytanie skąd w centralnej Polsce wzięli się wikingowie. – Lutomińsk zawsze budził nasze zainteresowanie, a okazją do sięgnięcia do tych pochówków była

powtórna analiza materiałów archeologicznych z tego stanowiska, dokonana przez prof. Ryszarda Grygiela, przedstawiona w jego znakomitym opracowaniu na temat wczesnośredniowiecznych ośrodków państwa wczesnopiastowskiego w tej części Polski – powiedział PAP prof. Wiesław Lorkiewicz z Katedry Antropologii WBiOŚ, która do tej pory zajmowała się przede wszystkim badaniami szkieletów reprezentujących dawne populacje ludzkie z terenu Kujaw.

Jak dodała dr Paulina Borówka z tej samej katedry, fal osadnictwa grup ludności skandynawskiej w Polsce w okresie określanym jako epoka wikingów było wiele, ale to pierwsze odkryte ślady w tej części kraju. – Najważniejsza zagadka dotyczy tego, jak ci osadnicy tutaj od dotarli. I moim zadaniem jest ją rozwiązać - nie na podstawie pośred-

nich danych archeologicznych, lecz genetycznych. Zajęłam się tym w ramach pracy doktorskiej, łącząc dostępne obecnie informacje na temat cmentarzyska lutomińskiego i wyniki naszych badań – tłumaczyła.

Dla badaczy historii wczesnego średniowiecza Lutomińsk to jedno z najważniejszych stanowisk na archeologicznej mapie centralnej Polski. Znajduje się tu cmentarzysko z pierwszej połowy XI w., na którym już w latach czterdziestych XX w. odkryto pochówki różniące się formą grobu i wyposażeniem od innych, charakterystycznych dla tego regionu kraju.

– O wikingach w Polsce i roli, jaką mieliby odegrać w powstaniu państwa polskiego, czyli państwa pierwszych Piastów, mówi się od ponad stu lat. W Polsce jest więcej stanowisk archeologicznych, które

można powiązać z grupami ludności skandynawskiej w państwie pierwszych Piastów. Jednak na taką skalę, zbadaniem całego cmentarzyska, wszystko zaczęło się pod Łodzią, od Lutomińska – wskazał prof. Lorkiewicz.

W ciągu kilkunastu lat postęp w badaniach laboratoryjnych w zakresie izolacji i analizy DNA okazał się na tyle duży, że udało się przeprowadzić badania. – Znajdowały się tu pochówki osób pochodzenia skandynawskiego, słowiańskiego, a także osoby, które były pochodzenia mieszanego w stosunku do obu tych grup. W badaniach wykorzystano kości z różnych części cmentarzyska, zarówno z jego głównej alei, gdzie z pewnością chowano osoby szczególnie ważne dla społeczności, jak i z obrzeży nekropolii – zaznaczyła badaczka. (PAP)

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

• Jedna z kołędowych grupek.

Z dobrą nowiną i śpiewem na ustach

„I trzech królowie i trzech królowie od wschodu przybyli...”. W sobotnie przedpołudnie w Domu PZKO w Trzanowicach zebrało

• Dzieci jak zawsze podbiły serca dorosłych. Zdjęcia: ARC

•••

Tradycyjna wigilijka

się 60 dzieci i dorosłych, którzy utworzyli 15 grupek kołędników. Z radością dotarli do wszystkich zakątków wioski, by głosić dobrą nowinę. Mieszkańcy Trzanowic i Toszonowic cieszyli się z pięknych śpiewów. Niektórzy obdarowali kołędników drobnymi słodyczami, z czego się najbardziej cieszyły dzieci. W południe, po wykonaniu misji, wszyscy zjedli z apetytem smaczny obiad ugotowany przez ochotne kucharki i poszli do domu rozgrzać swoje zmarznięte nosy.

Klara Glogar

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.30. **POLSKIE AUDYJCJE:** po-pt. godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz. **RADIO KATOWICE:** „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

CIERLICKO – Kluby Kobiet i Seniora z Cierlicka-Centrum, Kościelca, Stanisławowic i Grodziszca zapraszają swych członków na spotkanie klubowe w czwartek 9 stycznia o godz. 16.00 do Domu Polskiego na Kościelcu.

WĘDRYNIA – Zarządy Klubów Seniora i Kobiet MK PZKO zapraszają swoich członków i sympatyków na spotkanie, które odbędzie się we wtorek 7. 1. o godz. 17.00 w „Czytelni”. W programie wystąpi zespół „Kamraci i Kamratki”.

PTTS „BŚ” – Zaprasza 11 stycznia na wycieczkę z Piosku do Bukowca „Śladami zapomnianej architektury ludowej”. Z Jankiem Michalikiem odwiedzimy miejsca, gdzie jeszcze stoją lub stały stare drzewiönki, miejsca ciekawej architektury ludowej, ale też ciekawych ludzi, którzy w nich żyją czy żyli (dom rodzinny Jewki Trzyńczanki, ks. Adama Ruckiego, Karola Kurysza...). Wychodzimy sprzed remizy strażackiej w Piosku o godz. 9.15. Trasa liczy około 4 km z siedmioma przystankami i niespodzianką na mecie. Odjazd z Cz. Cieszyńska po cięgiem o 8.18 do Nawsia, z Nawsia autobusem o 9.00 w kierunku na Bukowiec do przystanku Piosiek, remiza strażacka. Informacje, tel. 777 746 320, 736 110 755.

WĘDRYNIA – Zarządy Klubów Seniora i Kobiet MK PZKO zapraszają swoich członków i sympatyków na spotkanie, które odbędzie się we wtorek 7. 1. o godz. 17.00 w „Czytelni”. W programie wystąpi zespół „Kamraci i Kamratki”.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, galeria w holu na parterze: do 24. 1. wystawa pt. „Ofiarne życie Anny Ruckiej (1903-1944)”. Czynna w godzinach otwarcia budynku. **CZ. CIESZYN, KLUB „DZIUPŁA”, ul. Strzelnicza 209/28:** do 31. 1. wystawa Romana Dzika pt. „Muzyczne fotografie”. **KARWINA, GALERIA MIASTA, Rynek Masaryka 17:** do 19. 1. wystawa Józefa Dronga pt. „...jak mijał czas”. Czynna: po-pt: w godz. 8.00-18.00, so i nie: w godz. 9.00-13.00.

INFORMATOR

ŻYCZENIA

Dnia 2 stycznia obchodziła swój zacny jubileusz życiowy **pani MARTA SZTANGOWA** z Gutów

Z tej okazji życzymy Ci dużo zdrowia, szczęścia, radości z życia, w życiu radości i niech uśmiech na Twej twarzy zawsze gości. Maż Andrej, córki Janka i Zdenka, syn Radek z rodzinami.

GŁ-009

WSPOMNIENIA

Nie umiera ten, kto żyje w pamięci i sercach bliskich. Dnia 7 stycznia minęło 35 lat, kiedy odszedł do wieczności nasz Drogą Tata i Dziadek

śp. inż. LUDWIK BRUDNY

z Trzyna

Wszystkim, którzy zachowali Go w pamięci, serdecznie dziękujemy. Z miłością, szacunkiem i tęsknotą wspominają córka i syn z rodzinami.

GŁ-015

Co znaczy słowo umarł? Czym jest śmierć? Podróż bez biletu, którą każdy ma raz. Śmierć to jest nieobecność w wielu miejscach naraz.

9 stycznia minie dwudziesta trzecia bolesna rocznica śmierci naszej Nieodżałowanej

HALINY KOWALCZYK

z Trzyna

Z kolei 4 lutego minie dwudziesta druga rocznica śmierci

HELENY KUBECZKI

z Orłowej

O chwilę wspomnień prosimy tych, którzy znali i szanowali Ich wielkie i życzliwe serca. Najbliźsi.

GŁ-002

Będziesz żyć dalej w sercach tych, którzy Cię kochają. Dnia 5 stycznia 2025 minęła piąta smutna rocznica śmierci naszego Kochanego Syna, Brata, Wujka

śp. ZBIGNIEWA SZTURCA

z Bystrzycy

Z szacunkiem i miłością wspomina najbliższa rodzina.

GŁ-013

NEKROLOGI

Wyrazy najgłębszego współczucia rodzinie

śp. STANISŁAWA PIELESZA

długoletniego i zasłużonego działacza MK PZKO w Sibicy składa zarząd koła.

GŁ-008

Dotknięci smutkiem i żalem z powodu śmierci naszego Przyjaciela

śp. STANISŁAWA PIELESZA

założyciela Klubu 99

pragniemy przekazać Rodzinie Zmarłego szczerze słowa głębokiego współczucia – koledzy z Klubu 99.

GŁ-016

Znajdź nas na YouTube

PROGRAM TV

WTOREK 7 STYCZNIA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska **8.00** Kariera Nikodema Dyzmy (s.) **8.55** Ranczo (s.) **9.55** Komisarz Alex 3 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 13 **11.35** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.55** Natura w Jedynce. Nieposkromione Wielkie Jeziora **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacja 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie. Zły znak (s.) **21.05** Narodziny nazizmu. Polityka (s.) **22.10** Opowieści officerów śledczych 6. Bagażowy z lotniska Roissy

23.20 Człowiek z marmuru

Polski dramat w reżyserii Andrzeja Wajdy z 1976 roku, ukazujący kulisy PRL-u. Film opowiada historię młodej reżyserki Agnieszki, która przygotowuje film dokumentalny o Mateuszu Birkucie, przodowniku pracy z lat 50. W trakcie odkrywa, jak propaganda systemu wykremowała i niszczyła jego mit. Birkut, początkowo symbol sukcesu socjalizmu, staje się ofiarą politycznych manipulacji. Film łączy krytykę systemu z refleksją nad rolą mediów i historią, odsłaniając kulisy życia w czasach PRL.

TVP 2

6.25 Bóg przychodzi jako człowiek **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Smaki świata – po iberyjsku **11.45** Lena na Kaukazie. Gruzja – Tbilisi **12.15** Kolo fortuny (teleturniej) **12.50** Święto Bożego Narodzenia – nabożeństwo prawosławne **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa – pałac tajemnic (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.55** M jak miłość (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.30** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.30** Głina (s.).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Rybnik **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Cztery Smaki **12.20** Wycieczkowicze (s.) **13.20** Ukryta prawda **16.35** Kuchenne rewolucje. Zajązd Florencja **17.40** Detektywi (s.) **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Doradca smaku (mag.) **20.10** Na Wspólnej (s.) **20.50** Kuba Wojewódzki (talk-show) **21.55** Ostatni skaut (film USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** Sekrety rodziny **10.30** Dłaczego ja? **11.30** Gliniarze (s.) **14.35** Dłaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.40** Uroczysko (s.) **20.10** Farma (reality show) **21.10** Niepowstrzymany (thriller USA) **23.15** Królestwo niebieskie (dramat historyczny).

TVC 1

5.59 Studio **6.900** Magnum (s.)

9.45 Grzechy Miłocha Kopeckiego

Montażowy program złożony ze starszych filmów Miłocha Kopeckiego. W programie „Grzechy Miłocha Kopeckiego” sam aktor przedstawia swoją typologię postaci – galerię lotrów, oszustów, uwodzicieli i złodziejaszków – ilustrując to fragmentami starszych programów telewizyjnych, komedii z lat 60., cyklu „Trapasów” i innych. Miłoch Kopecki (22 sierpnia 1922, Praga – 16 lutego 1996, Praga) był czeskim aktorem teatralnym i filmowym. W latach 1966–1991 był stałym członkiem zespołu Teatru na Vinohradach.

10.30 Losy gwiazd **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.30** Sama w domu **14.00** Sprzedana babcia (film) **14.35** Słoneczko na huśtawce (film) **16.00** Magnum (s.) **16.45** Podróż po zachodnim Goetalandzie **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Komisarz Florence (s.) **21.45** Samotni (film) **23.30** Dalgliesh (s.) **0.20** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Cudowna planeta **9.20** Tajemnice brytyjskich pałaców królewskich **10.05** Rzesza Inków: Nowe odkrycia **11.00** Jak się żyło w Nowym Jorku w 1882 roku **11.55** Żizka i Komenski, czyli Imaginacja prawdopodobieństwa **12.30** Atomowy glina (film) **14.10** Magiczny las i mokrada **15.05** Kamień i pędzel **15.30** Afryka – nabożeństwo prawosławne **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa – pałac tajemnic (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.55** M jak miłość (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.30** Magazyn Ekspresu Reporterów **23.30** Głina (s.).

NOVA

5.55 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Ogólniak z o.o. (s.) **10.50** Dr House **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** Mentalista (s.) **15.35** Zamierzmy się żona-mi **16.57** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Pewna rodzina (s.) **21.40** Comeback (s.) **22.50** Po twojej stronie **23.35** Mentalista (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **9.35** Show Jana Krausa **10.40** Zoo Nowe początki (s.) **11.35** Agenci NCIS (s.) **13.30** Policja w akcji **14.25** Incognito **15.30** Tak jest, szefie! **16.50** Nakryto do stołu! **18.00** Zoo Nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Koledzy (s.) **21.35** 7 przypadków Honzy Dédka **23.55** Tak jest, szefie! **1.10** Policja w akcji.

ŚRODA 8 STYCZNIA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Szopka Betlejska. Kontemplacja Wcielenia **8.00** Kariera Nikodema Dyzmy (s.) **8.55** Ranczo (s.) **9.55** Komisarz Alex 3 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.35** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.40** Rok w ogrodzie extra **12.55** Relacja z uroczystości Święta Epifanii w Kościele grekokatolickim **14.00** Wichrowe wzgórze (s.) **14.55** Jaka to melodia? (teleturniej) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacja 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie. Między Budą a Wilnem (s.) **21.05** Sierpień w hrabstwie Osage (komediodramat USA) **23.15** Go-dziny - wysięg z czasem (dramat USA).

TVP 2

6.20 Pożyteczni.pl **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Rodzina (nie od) święta. Jak rozmawiać z dziećmi o seksie? **11.50** Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka **12.30** Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa – pałac tajemnic (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.40** Przepis dnia (mag.) **20.55** Na dobre i na złe (s.) **21.55** Na sygnale (s.).

23.00 Miłość w genach

Brytyjska komedia romantyczna z elementami science fiction. Film opowiada historię Frankie, kobiety, która odkrywa, że jest nosicielką genetycznej predyspozycji do bycia porzucaną w związkach. Po kolejnym rozstaniu Frankie postanawia zgłębić tajemnice swoich miłosnych niepowodzeń. Wspólnie z grupą przyjaciół angażuje się w naukowe eksperymenty i próbuje odzyskać kontrolę nad swoim życiem uczuciowym. Film łączy humor z refleksją na temat związków i genetyki.

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Zajązd Florencja **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Restauracja Florińska **12.20** Wycieczkowicze (s.) **13.20** Ukryta prawda **16.35** Kuchenne rewolucje. Wejherowo, Gościńca na Ukrainą **17.40** Detektywi (s.) **19.00** Fakty **20.00** Doradca smaku (mag.) **20.10** Na Wspólnej (s.) **20.50** Morderstwo w Białym Domu (film USA) **23.05** Zabójcza broń (film USA).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** Sekrety rodziny. Żona żołnierza **10.30** Dłaczego ja? **11.30** Gliniarze (s.) **14.35** Dłaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 (s.) **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.40** Uroczysko (s.) **20.10** Farma (reality show) **21.10** Free Guy (komedia fantasy) **23.50** Agenci (film USA).

TVC 1

5.59 Studio **6.900** Magnum (s.) **9.50** Kot w worku **11.00** Podróż po nepalskiej Pokharze **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, pogoda, sport **12.30** Sama w domu **14.00** Wejście po równi pochyłej (film) **15.05** Przygody kryminalistyki (s.) **16.00** Magnum (s.) **16.45** Podróż po Schladming-Dachsteinie **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Serce (s.).

21.05 Córka narodu

Czeski romantyczny serial historyczny, którego premiera odbyła się we wrześniu 2024 roku. Opowiada historię Zdeňky Havlíčkové, córki Karla Havlíčka Borovského. Po śmierci ojca Zdeňka zostaje sierotą i trafia pod opiekę czeskich odrodzeńców, kierowanych przez Františka Ladislava Riegra. Ci pragną uczynić z niej symbol delikatności czeskiej kultury, jednak buntownicza natura Zdeňky sprawia, że chce żyć według własnych zasad. Zakochując się w polskim oficerze armii austriackiej, z ulubienicy tłumów staje się w oczach publicznych zdradczynią narodu. Serial ukazuje jej zmagania między miłością a presją społeczną.

21.40 13. komnata Josefa Kvasnicki **22.10** Ten, który cię kochał (film) **23.40** Komisarz Florence (s.) **1.15** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Piękne kraje z lotu ptaka **9.25** Tutanchamon: na nowo odkryty skarb **10.20** Alpy **11.10** Operacja Barbarossa **12.00** Odbicie ciemności **13.30** Po Czechach **13.40** Niesamowite kanały wodne **14.35** Arktyczne dryftowanie: rok na śniegu **15.25** Wiadomość od Karla Hvízda **15.40** Klucz **16.10** Ucieczka do Berlina **17.55** Historie budowlani **18.00** Mistrzowie szyfrów **18.55** Bogowie i mity starej Europy **19.15** Babel **19.50** Wiadomości w czeskim j., migowym **20.00** Stanley Tucci i wszystkie smaki Włoch **20.45** Poszukiwania utraczonej gwiazdy – Południowy Kaukaz **21.15** Mistrzowie medycyny **21.45** Babel **21.55** Kontrolę nad swoim życiem uczuciowym. Film łączy humor z refleksją na temat związków i genetyki.

NOVA

5.55 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Pewna rodzina (s.) **10.50** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** Mentalista (s.) **14.35** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **15.30** Zamierzmy się żona-mi **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Zamierzmy się żona-mi (reality show) **21.35** Bachelor Czechy (reality show) **22.55** FBI (s.) **0.50** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.10** M.A.S.H. (s.) **9.15** Koledzy (s.) **10.35** Zoo Nowe początki (s.) **11.35** Agenci NCIS (s.) **13.25** Policja w akcji **14.25** Incognito **15.30** Tak jest, szefie! **16.50** Nakryto do stołu! **18.00** Zoo Nowe początki (s.) **18.55** Wiadomości, pogoda, wiadomości kryminalne **19.55** Showtime **20.15** Pod powierzchnią (s.) **21.50** Show show **21.50** Free Guy (komedia fantasy) **23.50** Agenci (film USA).

CZWARTEK 9 STYCZNIA

TVP 1

5.55 Info poranek **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Pełnia wiary **8.00** Kariera Nikodema Dyzmy (s.) **8.55** Ranczo (s.) **9.55** Komisarz Alex 3 (s.) **10.45** Ojciec Mateusz 13 (s.) **11.35** Królowie (s.) **12.10** Agrobiznes **12.35** Magazyn rolniczy **12.55** Natura w Jedynce. Nieposkromione Wielkie Jeziora **14.00** Wichrowe wzgórze (s.).

14.55 Jaka to melodia?

Popularny polski teleturniej muzyczny, w którym uczestnicy rywalizują, odgdując tytuły piosenek na podstawie krótkich fragmentów melodii. Program składa się z kilku rund, w tym zagadek muzycznych i finału, w którym gracz walczy o główną nagrodę. Uczestnicy wybierają kategorie muzyczne, a szybkość i znajomość repertuaru decydują o sukcesie. Show cieszy się dużą popularnością dzięki różnorodności muzyki i interakcji z widzami.

15.35 Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Reporterzy (mag.) **18.45** Akacja 38 (s.) **19.30** Program informacyjny, sport, pogoda **20.30** Królowie (s.) **21.05** Ojciec Mateusz 31 (s.) **22.05** Sprawa dla reportera **23.05** Brunei. Królestwo do potęgi (film francuski).

TVP 2

6.20 Operacja zdrowie (mag.) **6.55** Barwy szczęścia (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **11.15** Architekt Pana Boga **11.50** Magiczne Podhale z Sebastianem Karpielem-Bulecką 2. Andrzej Furtek **12.30** Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Miłość i nadzieja (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** La Promesa – pałac tajemnic (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.20** Miłość i nadzieja (s.) **18.15** Va banque (teleturniej) **18.50** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.25** Barwy szczęścia (s.) **20.50** Tak to leciało! (teleturniej) **21.50** Kruk. Szepty słyhać po zmroku (s.) **22.50** Informacje kulturalne **23.10** Nie mów nikomu (thriller).

TVN

5.55 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Wejherowo **7.45** Dzień Dobry TVN **11.20** Kuchenne rewolucje. Baku **12.20** Wycieczkowicze (s.) **13.20** Ukryta prawda **16.35** Kuchenne rewolucje. Wroclaw **17.40** Detektywi (s.) **19.00** Fakty **19.40** Uwaga! **20.00** Doradca smaku (mag.) **20.10** Na Wspólnej (s.) **20.50** Kuchenne rewolucje. Łódź **21.55** Listy do M. 2 (komedia romantyczna).

POLSAT

6.00 Nowy dzień z Polsat News **8.30** Malanowski i partnerzy (s.) **9.30** Sekrety rodziny. Piękne życie **10.30** Dłaczego ja? **11.30** Gliniarze (s.) **14.35** Dłaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.20** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **19.40** Uroczysko (s.) **20.10** Farma (reality show) **21.20** Cztery Gwiazdki (komedia Niemcy/USA) **23.10** Burleska (film USA).

TVC 1

5.59 Studio **6.900** Magnum (s.) **9.50** Chłopaki w akcji **10.15** Piosenki z ekranu **10.35** Rodzinne skarby **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości, pogoda, sport **12.30** Sama w domu **14.00** Ranczo pod Zieloną Siódmką (s.) **15.00** Dziecinne zabawy dorosłych (film) **16.00** Magnum (s.) **16.45** Podróż po Reunione **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Komisarz Florence (s.) **21.40** Pr. dyskusyjny **22.40** Grzechy Miłocha Kopeckiego **23.25** Sprawy detektyw Murdocha (s.) **0.10** Dalgliesh (s.) **1.00** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Pieśń dla miłości **9.25** Wspaniała Ameryka **10.20** Bohaterowie legend **11.10** Industria **11.40** Jak się żyło w Nowym Jorku w 1882 roku **12.30** Alpy **13.25** Cudowna planeta **14.15** Po Czechach **14.25** Europa dziś

14.50 Złoto dla pazernych

Trwa druga wojna światowa. Batalion Legii Cudzoziemskiej przybywa z misją do El Ksour w Tunezji, by przetrwać i eskortować sztabki złota z lokalnego banku. Niemiecka zasadzka poważnie przetrzebia liczbę francuskich żołnierzy, których pozostaje czterech. Wykorzystując swój spryt oraz działo artyleryjskie sierżant Pierre Augagneur (Jean-Paul Belmondo), Boissier (Michel Creton), adiutant Edouard Mahuzard (Michel Constantin) i Bérail (Jacques Villeret) równają z ziemią niemiecki oddział. Wkrótce pojawia się dyrektor banku François Laroche-Fréon (François Perrot) wraz ze swoją piękną żoną Hélène (Marie Laforêt). Okazuje się również, że nie wszyscy żołnierze mają jednakowe plany w stosunku do złota zamkniętego w sejfie banku.

16.35 Elżbieta i Małgorzata, królewskie siostry **17.25** Wyzwanie sawann **18.15** Neapol – życie w cieniu wulkanu **19.10** Kamień i pędzel **19.50** Wiadomości w czeskim j., migowym **20.00** Oman z lotu ptaka **21.00** Austriackie zabytki techniczne w Czechach **21.30** Strony rodzinne **21.55** Plutki śniegu w punkcie **22.25** JFK: 24 godziny, które zmieniły świat **23.15** Fenomen jeansy **0.10** Holocaust a kolej żelazna.

NOVA

5.55 Śniadanie **8.50** Ulica (s.) **9.50** Spece (s.) **10.50** Dr House (s.) **12.00** Południowe wiadomości **12.25** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **15.35** Zamierzmy się żona-mi **16.57** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Pewna rodzina (s.) **21.40** Bachelor Czechy (reality show) **22.55** FBI (s.) **23.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.).

PRIMA

6.00 Nowy dzień **7.05** M.A.S.H. (s.) **9.05** Pod powierzchnią (s.) **10.40** Zoo Nowe początki (s.) **11.35** Agenci NCIS (s.) **13.30** Policja w akcji **14.25** Incognito **15.30** Tak jest, szefie! **16.5**

POSTSCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

- 1. maniera lub postawa w zachowaniu, udawanie
- 2. część partii albo stronnictwa; inaczej frakcja
- 3. mieszaniec czarnej i żółtej rasy człowieka
- 4. bożek miłości w mitologii rzymskiej.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
ZAMBO

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

- 1. kręgowiec zmienocieplny, np. salamandra
- 2. pogardliwie o starej łodzi
- 3. regionalizm śląski: obcas
- 4. Stefan, polski piosenkarz, aktor, kompozytor.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
ABZAC

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

KWADRAT MAGICZNY

Rozwiązaniem dodatkowym jest nazwa dzielnicy administracyjnej Gdańska, we wschodniej części miasta. Położona jest ona na Wyspie Portowej i znajduje się tam letnie kąpielisko morskie...

Pionowo i poziomo jednakowo:

- 1. drzewo iglaste o brunatnych szyszkach, np. limba, wejmutka
- 2. cesarz niemiecki goszczony przez Bolesława Chrobrego w 1000 roku
- 3. ROZWIĄZANIE DODATKOWE
- 4. ramię Wisły w Malborku
- 5. imię Włodarczyk, mistrzyni i rekordzistki świata w rzucie młotem.

Wyrazy trudne lub mniej znane:
NOGAT

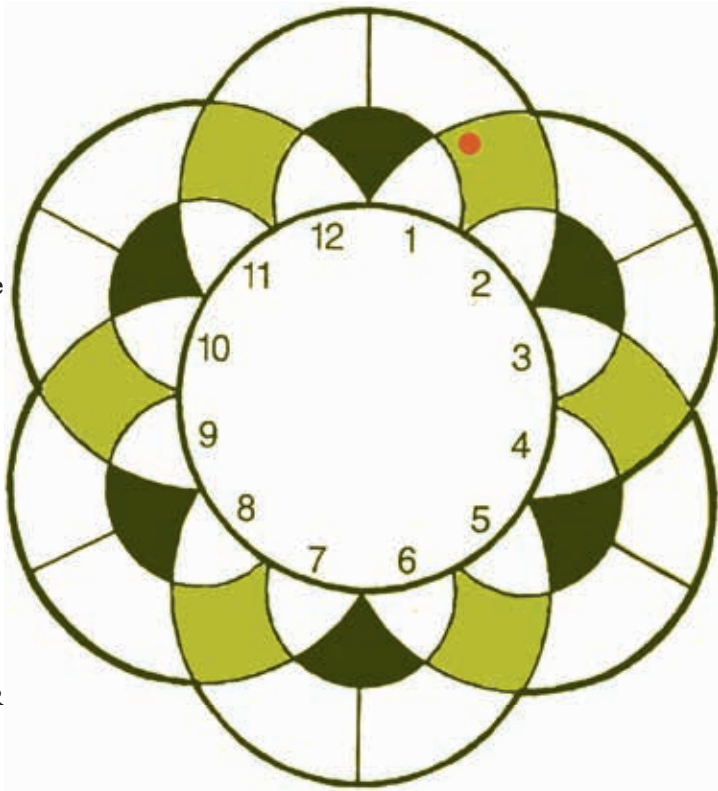
	1	2	3	4	5
1					
2					
3					
4					
5					

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem jest nazwa miasta na prawach powiatu, trzeciego pod względem powierzchni w województwie wielkopolskim. Położone jest ono w środkowo-zachodniej Polsce, nad Prosną, u ujścia Swędrni. Określane jest jako najstarsze miasto w Polsce, jednak pierwsza udokumentowana wzmianka o nim znajduje się w dokumencie wystawionym przez Bolesława Wstydliwego w 1268 roku...

- 1.-4. część lunety lub mikroskopu
- 3.-6. czarna skała magmowa używana jako materiał drogowy
- 5.-8. liryczny utwór o tematyce żałobnej
- 7.-10. Czesław, autor powieści „Dolina Issy”
- 9.-12. płynna substancja krwi, w której znajdują się krwinki
- 11.-2. pilotka, dżokejka lub bajkowa... niewidka.

Wyrazy trudne lub mniej znane: OKULAR

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 17 stycznia 2025 r. Autorem dzisiejszych łamigłówek jest Jan Kubiczek.

CZYTAJ NAS CODZIENNIE!

www.glos.live

Aktualizowany serwis o Polakach na Zaozliu

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Publikacje wyrażają jedynie poglądy autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

MINISTERSTWO KULTURY

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Ostrawie

Fundacja POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE im. Jana Olszewskiego

STOWARZYSZENIE „WSPÓLNOTA POLSKA”

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC, ul. Grabińska 33, 737 01 Czeski Cieszyn, IČO: 00535613, w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. IČO: 26792575 • Adres: Redakcja „Głosu”, ul. Strzelnicza 28, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny: Tomasz Wolff, wolff@glos.live • Zastępca redaktora naczelnego, redaktor sportowy: Janusz Bittmar, bittmar@glos.live • Redaktorzy terenowi: Danuta Chlup, danuta.chlup@glos.live • Łukasz Klimaniec, klimaniec@glos.live • Szymon Brandys, brandys@glos.live • Fotoreporter: Norbert Dąbkowski, dabkowski@glos.live • Doradca ds. reklamy: Beata Schönwald, beata.schonwald@glos.live • Projekt makiety: Jacek Utko • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, e-mail: info@glos.live • www.glos.live • Pismo wychodzi we wtorki i piątki • Dostawę prenumeratorom prowadzi PNS, a.s. Páteřická 1/2773, 193 00 Praha 9-Horní Počernice. Zamówienia pod adresem: První novinová společnost, a.s., Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz. Reklamacje tel. 800 400 412 • Kolportaż: PNS, a.s. • Druk: CZECH PRINT CENTER a. s. Na Rovince 876, 720 00 Ostrava-Hrabová • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 2570-8708.

„Głos” należy do Stowarzyszenia Dzienników Mniejszości Narodowych i Etnicznych Europy MIDAS